

SPORMETRE
The Journal of Physical Education and Sport Sciences
Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi

DOI: 10.33689/spormetre.697578

Geliş Tarihi (Received): 04.03.2020

Kabul Tarihi (Accepted): 11.03.2021

Online Yayın Tarihi (Published): 30.03.2021

SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN FİZİKSEL AKTİVİTE İÇEREN OYUNLARA YÖNELİK TUTUMLARININ BELİRLENMESİ (18-22 YAŞ)*

Didem Gülçin KAYA^{1**}, Bijen FİLİZ¹, Nevzat YILDIRIM¹

¹Afyon Kocatepe Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, AFYONKARAHİSAR

Öz: Bu çalışmanın amacı, Spor Bilimleri Fakültesi (SBF) öğrencilerinin çeşitli değişkenlere göre fiziksel aktivite içeren oyunlara yönelik tutumlarının incelenmesidir. Çalışmada, tarama (betimsel) modeli kullanılmıştır. Çalışma grubunu, Afyon Kocatepe Üniversitesi SBF’de öğrenim gören basit tesadüfi örnekleme yöntemiyle seçilen 102’si kadın, 118’i erkek toplam 220 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Oyunsallık Ölçeği (18-22 Yaş)” kullanılmıştır. Veri analizi olarak, öğrencilerin demografik özelliklerine ilişkin bulgular için frekans ve yüzde, fiziksel aktivite içeren oyunlara yönelik tutumlarını belirlemede ortalama ve standart sapma, ilişkisiz ölçümlerde ortalama puanların karşılaştırılması için Varyans analizi (tek yönlü ANOVA, bağımsız örneklem t-testi), anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Tukey testine başvurulmuştur. Araştırmanın sonucunda SBF öğrencilerinin fiziksel aktivite içeren oyunlara yönelik yüksek düzeyde tutuma sahip oldukları görülmüştür. Cinsiyet değişkeni açısından erkek öğrencilerin, kadın öğrencilere oranla oyunlara karşı daha istekli oldukları tespit edilmiştir. Öğrencilerin sınıf düzeyi arttıkça fiziksel aktivite içeren oyunlara yönelik tutumlarının da arttığı kaydedilmiştir. Spor salonunu ders dışında da kullanan öğrencilerin oyunlardan daha fazla keyif ve risk aldıkları belirlenmiştir. Bunun yanı sıra oyunla ilişkili bir ders almanın araştırmaya katılan SBF öğrencileri üzerinde oyuna yönelik tutumu arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: 18-22 yaş, beden eğitimi ve spor, fiziksel aktivite, oyun, öğrenci

DETERMINATION OF THE ATTITUDES OF THE FACULTY OF SPORT SCIENCES STUDENTS TOWARDS PLAYING GAMES INVOLVING PHYSICAL ACTIVITY (18-22 AGE)

Abstract: The aim of this study is to examine the attitudes of the Faculty of Sports Sciences (SSF) students towards games involving physical activity according to various variables. In the study, the screening model has been used. The study group consisted of a total of 220 students, 102 women and 118 men, who were selected by simple random sampling method, studying at Afyon Kocatepe University SSF. As a data collection tool has been used the Game Proneness Scale (18-22 Age). As a result of the study, it was seen that SSF students have a high level of attitude towards games involving physical activity. In terms of gender variable, it has been determined that male students are more willing to play games than female students. It was noted that as the grade level of the students increased, their attitudes towards games involving physical activity also increased. Students who use the gym outside of the classroom have more fun and risks from games. In addition, it was concluded that taking a lesson related to games increased the attitude towards game among SSF students.

Key Words: 18-22 age, physical education and sports, physical activity, game, student

*Bu çalışma, 25-28 Nisan 2019 tarihleri arasında Antalya-Alanya’da düzenlenen 2. Uluslararası Herkes İçin Spor ve Wellness Kongresi’nde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

GİRİŞ

Eğitim sistemleri, toplumların amaçlarını ve geleceğe olan bakış açılarını yansıtan en genel kıstaslardan biridir. Her toplumun kendi ihtiyaçları doğrultusunda farklı hedefleri bulunmaktadır ve bu hedeflerle birlikte gerek eğitim gerekse hayata dair alanlar düzenlenmektedir. Spor bilimlerine yönelik bir eğitim planlaması yapıldığında, bireylerin öncelikli olarak uygulama alanlarında aktif olması gerektiği düşünülmektedir. Bu anlamda, spor alanları için öğrenci alımları özel yetenek sınavları ile gerçekleştirilmektedir. Dolayısıyla özel yetenekli olarak nitelendirilen bu öğrencilerin fiziksel aktivitelere etkin olarak katılım durumları çeşitli değişkenler kapsamında (gönüllü olma, mutluluk hissi vb.) merak uyandırmaktadır.

Fiziksel aktivite kavramı, bilimsel açıdan iskelet kasları aracılığıyla vücudun hareket etmesi neticesinde oluşan enerji harcaması olarak tanımlanmaktadır. Genel anlamıyla kavram, süre, sıklık ve yoğunluk olarak üç boyutta ele alınmakta; yapılan aktivitelerin amacı ve şartları göz önüne alındığında ise dördüncü bir boyut olan fiziksel çevre ya da psikolojik durumlarla ilişkilendirilmektedir (Zorba ve Saygın, 2017). Fiziksel aktivite, yaş, cinsiyet, mekan sınırı olmaksızın hayatın her anında ve alanında yapılabilen planlı ve plansız aktiviteleri kapsamaktadır. Belirtilen kapsamda sportif etkinlikler, farklı egzersiz türleri, eğitsel oyunlar ve gün içerisinde yapılan aktivitelerin tamamı fiziksel aktivite olarak ifade edilmektedir (Kızır ve ark., 2010). Edwards ve Tsouros (2006) da fiziksel aktiviteyi ev, iş, eğitim alanı, sağlık kuruluşları vb. olmak üzere insanoğlunun yaşam alanının her anında ve her yerinde mümkün olabileceği yönünde açıklamışlardır. Bu anlamda, merdiven çıkmak, temizlik yapmak, yürümek vb. hareket içeren aktiviteler bireyin günlük yaşantısı içerisinde farkında olmadan yaptığı fiziksel aktivitelerden bazılarıdır. Geçmişin izlerine bakıldığında, toplumların gündelik yaşamın getirdiği sorumlulukların yerine getirilmesinde, hayatı idame ettirme davranışı ile birlikte sürekli hareket halinde ve aktif olma durumlarına dikkat çekilmekte ve toplum sağlığının geliştirilmesi açısından fiziksel aktivitenin oldukça büyük bir öneme sahip olduğu görülmektedir (Bayrakdar, 2010). Bugün sağlıklı yaşam ile ilgili konular incelendiğinde de uzun yaşamdan ziyade kaliteli yaşamın önemi vurgulanmakta; fiziksel aktivitenin devinişsel alanın yanında bilişsel, sosyal ve psikolojik alana da olumlu etkilerinin olduğu belirtilmektedir. Yaşam kalitesinin artırılması ve sağlık risklerinin minimale indirgenmesi açısından beslenme durumu ve fiziksel aktivite düzeyi temel faktörlerin başında gelmektedir (Vural ve ark., 2010). Ancak bilgi düzeyinin artışına rağmen teknolojinin gelişmesiyle birlikte hareketsiz yaşam tarzı benimsenmekte; toplumda obezite, kalp damar hastalıkları gibi süregelen hastalıkların görülme oranı artmaya devam etmektedir (Baltacı, 2008). Rehn ve ark., (2013) sözü edilen süregelen hastalıkların önlenmesi için toplumların fiziksel aktivitelere yönlendirilmesi gerektiğini, ulusal ve uluslararası farkındalık kazandırılmasının önemli olduğunu belirtmektedirler. Buna göre, “Ağaç yaş iken eğilir” atasözü doğrultusunda fiziksel aktivite, çocukluk çağından itibaren temel eğitim kapsamında oyun eğitimi ile bağdaştırılmaktadır.

Oyun, birçok disiplin içerisinde yer almış, sınıflandırılmasında fikir birliğine varılmakta zorlanmış bir kavramdır (Aytaş ve Uysal, 2017). Ünver (2003) çalışmasında, dünya folklorunda yer aldığı ifade ettiği oyun kavramı için sahne oyunlarından şans oyununa, çocuk oyunlarından tavlaya, halk oyunlarına kadar her dilde karşılığı olduğunu ve geniş kitlelere hitap ettiğini vurgulamıştır. Türk Dil Kurumu (2020) oyun kavramını, en genel anlamıyla belirli kuralları olan beceri geliştirici, eğlenceli ve verimli zaman olarak tanımlamaktadır. Ek olarak 10 farklı şekilde ifade edilen oyun kavramı; kumar, tiyatrodan oyuncunun rolü kişiselleştirerek anlamlandırma durumu, ritim ve hareketlerin bütünleşmiş

formu, çevikliğe dayalı müsabaka ya da rekabet, hayret uyandıran beceri, sahnede sergilenmek için hazırlanmış bir piyes, güreşte rakibi alt etmek için yapılan şaşırtıcı hareket, teniste ya da tavlada oyunculardan birinin kazandığı sonuç, hile ve entrika kelimelerine karşılık gelmektedir. Spor alanındaki tanımlara bakıldığında ise oyun; fiziksel ve zihinsel gelişimi sağlayan, planlı, programlı ve belli bir amaca yönelik olarak yapılan, kurallara bağlı, zekâ ve beceriyi geliştiren, eğlenceye dönük etkinliklerin bütünü olarak kabul görmektedir (Çoban ve Devecioğlu, 2006). Ayrıca bireylerin oyuna fiziksel olarak katılmalarının zihinsel ve duygusal anlamda gelişim sağladığı ve hayati fonksiyonları harekete geçirmede de etken olduğu belirtilmektedir (Öztürk, 2016). Dolayısıyla spor alanında eğitim gören öğrencilerin eğitsel oyunlar vb. birçok ders aldığı düşünüldüğünde, bilişsel, sosyal, fiziksel ve psikolojik açıdan çok yönlü geliştikleri ve olumlu tutum geliştirdikleri ifade edilebilir.

Tutum kavramı, bireylerin var olan ya da olabilecek bir olay, durum karşısında göstermiş oldukları davranış, tavır olarak bilinmektedir. Bu davranışlar genellikle kişiye özgü yani öznedir. İnceoğlu (2011) tutum kavramını, bireyin zihinsel, duyuşsal ve davranışlar bakımından bizzat kendisine veya etrafında bulunan bir nesne, konu ya da olaya; çevresinde cereyan eden olay ya da olguya yönelik güdülenme, tepki verme eğilimi olarak tanımlamıştır. Reid (2006) de, tutumun üç bileşenli bir yapıya sahip olduğunu ve bunların; bilişsel boyut, duyuşsal boyut ve davranışsal boyut olarak ayrıldığını ifade etmektedir. Bilişsel boyutta tutumlar bilgi olarak öğrenilirken, duyuşsal boyutta iyi ve kötü olarak anlamlandırılmaya çalışılmakta, davranışsal boyutta ise öğrenilip anlamlandırılan bilgiler dışa yansıtılmaktadır. Elde edilen bilgiler kapsamında tutumlar, insan davranışlarının önemli bir yordayıcısı olarak görülmektedir (Anderson, 1988).

Piaget'e göre çocuklar okul öncesi dönemde oyun kurmayı öğrenmeye başlamaktadırlar (Bacanlı, 2017; Berk, 2012; Nicolopoulou, 2004). Özellikle duyuşsal ve psikolojik açıdan yaşadıkları olayları oyunla ilişkilendirmektedirler. Bu bağlamda, okul öncesi dönemden itibaren çocukların en temel öğrenme aracı olarak oyunu kullandıkları bilinmektedir. Bununla birlikte çocukların kendilerini ifade ederken, yeni bir ortama uyum sağlarken, deneyim kazanırken, ahlaki ve etik değerleri öğrenirken, iç dünyasını olağan bir şekilde yansıtırken de oyunu kullandıkları ifade edilmektedir (Koçyiğit ve ark., 2007). Çocukların ilgi ve ihtiyaçlarının karşılanması, hazırbulunuşluklarının belirlenmesi, becerilerinin ortaya çıkarılması ve bilişsel gelişimin desteklenmesi için eğitimde oyunun önemli bir yere sahip olduğu düşünülmektedir. Çağdaş eğitim yaklaşımı kapsamında da oyunla öğrenmenin (Özyürek ve Çavuş, 2016), deneyim kazanmanın kalıcı izli olduğuna yönelik vurgulamalar yapılmaktadır (Gökalp, 2018). Benzer şekilde fiziksel aktivitenin bir yaşam tarzı olarak benimsenmesi ve bu bilginin nesillere aktarılması, model olunması için hedef kitlenin ilkökul ve ortaokul çağı olarak belirlenmesi gerekmektedir. Dolayısıyla eğitimcilerin çocuklarla bağ kurması, onların beklentilerini karşılamaları adına fiziksel aktivite bilincine sahip olmalarının yanı sıra aktif olarak deneyim elde etmeleri ve fiziksel aktiviteyi oyunla bağdaştırmaları önemli görülmektedir.

Nitekim Spor Bilimleri Fakültesi'nde (SBF) öğrenim gören öğrencilerin öğretim programı kapsamında alanlarında etkin olmaları ve bilinçli düzeyde aktiviteleri gerçekleştirmeleri nedeniyle; geleceğin öğretmen, antrenör ve uzman adaylarının fiziksel aktivitelere yönelik oyunlara karşı tutumlarının değerlendirilmesi önem arz etmektedir. Bu noktada alanyazında fiziksel aktivite konusunun ele alındığı ve eğitsel oyunların ayrı olarak incelendiği birçok çalışma mevcuttur. Fakat fiziksel aktivite içeren oyunlara yönelik olarak yapılan araştırmaların sınırlı olduğu dikkat çekmektedir. Araştırmada oyunsallığa yönelik mevcut tutumların belirlenerek, çocukların eğitiminde rol oynayan eğitimcilerin geliştirilmesine

ilişkin hazırlanan programların uyarlanmasına ışık tutması hedeflenmektedir. Bu anlamda çalışmada, SBF öğrencilerinin çeşitli değişkenler açısından (cinsiyet, sınıf, spor salonlarını ders dışı kullanma ve oyunla ilişkili bir ders alma) fiziksel aktivite içeren oyunlara yönelik tutumlarının incelenmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu çalışmada; tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da bugün var olan bir durumu, araştırmaya konu olan olayı veya nesneyi belirli şartlar doğrultusunda tanımlamayı sağlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2009).

Araştırma Grubu

Araştırma grubunu, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında, Afyon Kocatepe Üniversitesi SBF’nde öğrenim görmekte olan, basit tesadüfi örnekleme yöntemiyle seçilmiş 102 kadın, 118 erkek toplam 220 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada yer alan öğrencilerin demografik bilgileri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik bilgileri

Değişken	Düzye	n	%
Cinsiyet	Kadın	102	46.4
	Erkek	118	53.6
Sınıf	1	64	29.1
	2	62	28.2
	3	60	27.3
	4	34	15.5
Spor salonlarını ders dışı kullanma	Evet	151	68.6
	Hayır	69	31.4
Oyunla ilişkili bir ders alma	Evet	114	51.8
	Hayır	106	48.2

Tablo 1’e göre, araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımları 102 kadın (%46,4) ve 118 erkek (%53,6); sınıflarına göre dağılımları 64 kişi 1.sınıf (%29,1), 62 kişi 2.sınıf (%28,2), 60 kişi 3.sınıf (%27,3) ve 34 kişi 4.sınıf (%15,5); spor salonlarını ders dışı kullanma durumlarına göre dağılımları 151 evet (%68,6) ve 69 hayır (%31,4); oyunla ilişkili bir ders alma durumlarına göre dağılımları 114 evet (%51,8) ve 106 hayır (%48,2) şeklindedir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada “18-22 Yaş Oyunsallık Ölçeği” kullanılmıştır.

18-22 Yaş Oyunsallık Ölçeği: Ölçek, Hazar (2015) tarafından geliştirilmiştir. Beşli Likert tipinde olan 25 madde ve beş alt boyuttan oluşmaktadır. Beş alt boyut; oyun tutkusu, risk alma, sosyal uyum, oyun isteği ve keyif alma şeklindedir. Ölçek madde puanları “Kesinlikle Katılıyorum (5 puan), Katılıyorum (4 puan), Kararsızım (3 puan), Katılmıyorum (2 puan) ve Kesinlikle Katılmıyorum (1 puan)” olarak belirlenmiştir. Belirlenen puanlar çerçevesinde, ölçek genelinden alınabilecek en yüksek puan 125, en düşük puan ise 25’tir.

Orijinal ölçek 18-22 yaş aralığında olan 680 öğrenciye uygulanmış ve ölçeğin Cronbach Alpha değeri .85 olarak bulunmuştur. Bu çalışmada, 18-22 yaş aralığındaki 220 öğrenciye

uygulanan ölçeğin toplamına ilişkin Cronbach Alpha değeri .81, alt boyutlarına ilişkin ise .74 ile .83 arasında kaydedilmiştir.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde, öğrencilerin demografik özelliklerine ait bulgular için frekans ve yüzde, fiziksel aktivite içeren oyunlara yönelik tutumlarını belirlemede ortalama ve standart sapma, ilişkisiz ölçümlerde ortalama puanların karşılaştırılması için Varyans analizi, anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Tukey testi kullanılmıştır.

BULGULAR

Normallik testi sonucunda öğrencilerin “18-22 Yaş Oyunsallık Ölçeği”nden aldıkları puanların Skewness ve Kurtosis katsayıları hesaplanmış ve değerlerin -1.5 ve +1.5 aralığında olduğu tespit edilmiştir. Analize göre verilerin normal dağıldığı kaydedilmiştir (Tabachnick ve Fidell, 2013).

Tablo 2. Öğrencilerin fiziksel aktivite içeren oyunlara yönelik tutum düzeyleri

Alt Boyutlar	n	$\bar{X}$	Ss	Minimum	Maksimum
Oyun tutkusu	220	16.68	5.14	6.00	30.00
Risk alma	220	16.51	3.72	5.00	25.00
Sosyal uyum	220	23.74	4.47	7.00	30.00
Oyun isteği	220	15.50	3.15	4.00	20.00
Keyif alma	220	14.53	3.02	6.00	20.00
Toplam	220	86.98	14.93	41.00	125.00

Tablo 2 incelendiğinde, öğrencilerin fiziksel aktivite içeren oyunlara yönelik tutumlarının “oyun tutkusu” alt boyutunda (16.68 ± 5.14) orta, “risk alma” alt boyutunda (16.51 ± 3.72) yüksek, “sosyal uyum” alt boyutunda (23.74 ± 4.47) çok yüksek, “oyun isteği” alt boyutunda (15.50 ± 3.15) çok yüksek ve “keyif alma” alt boyutunda (14.53 ± 3.02) çok yüksek düzeyde; toplamda ise (86.98 ± 14.13) yüksek düzeyde olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre oyunsallık alt boyutlarının puanları arasındaki farklılıklar (t testi)

Alt Boyutlar	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	Ss	t	p
Oyun tutkusu	Kadın	102	15.97	5.48	-1.918	.05*
	Erkek	118	17.29	4.80		
Risk alma	Kadın	102	16.14	3.76	-1.378	.17
	Erkek	118	16.83	3.67		
Sosyal uyum	Kadın	102	24.00	4.35	.813	.42
	Erkek	118	23.51	4.59		
Oyun isteği	Kadın	102	15.39	3.19	-.511	.61
	Erkek	118	15.61	3.12		
Keyif alma	Kadın	102	14.26	3.02	-1.218	.22
	Erkek	11	14.76	3.02		

*p<.05

Tablo 3’e göre, öğrencilerin cinsiyet değişkeni bakımından oyunsallığa yönelik verdikleri cevapların “oyun tutkusu” alt boyutuna ilişkin puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık görülürken ($p<.05$); diğer alt boyutlar açısından anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>.05$).

Bulgular neticesinde, oyun tutkusu alt boyutunda erkek öğrenciler ($\bar{X}=17.29 \pm 4.80$) kadın öğrencilere oranla ($\bar{X} = 15.97 \pm 5.48$) daha anlamlı görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4. Öğrencilerin sınıf değişkenine göre oyunsallık alt boyutlarının puanları arasındaki farklılıklar (Tek yönlü ANOVA)

Alt Boyutlar	Sınıf	n	$\bar{X}$	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	Ss	Kareler ort.	F	p	Fark
Oyun isteği	1	64	14.62	Gruplar arası	81.07	3	27.02	2.788	.04*	1*4
	2	62	15.68							
	3	60	15.80	Gruplar içi	2093.91	216	9.69			
	4	34	16.35							
Toplam	220	15.51	Toplam	2174.98	219					

* $p < .05$

Tablo 4'e göre, öğrencilerin sınıf değişkeni açısından oyunsallığa yönelik verdikleri cevapların "oyun isteği" [$F(3,216) = 2.788, p < .05$] alt boyutuna ilişkin puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık görülürken; diğer alt boyutlarda sınıf değişkeni bakımından anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p > .05$).

Çoklu karşılaştırma test sonuçlarına göre, sporcu öğrencilerin sınıf düzeylerinin incelenmesinde "oyun isteği" alt boyutuna göre 1 ve 4. sınıf arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p < .05$). Bu anlamda 1. sınıf öğrencilerinin verdikleri cevapların puan ortalaması $\bar{X} = 14.62$ iken; 4. sınıf öğrencilerinin verdikleri cevapların puan ortalaması $\bar{X} = 16.35$ 'tir.

Tablo 5. Öğrencilerin spor salonlarını ders dışı kullanma değişkenine göre oyunsallık alt boyutlarının puanları arasındaki farklılıklar (t testi)

Alt Boyutlar	Spor salonunu kullanma durumu	n	$\bar{X}$	Ss	t	p
Oyun tutkusu	Evet	151	17.00	5.07	1.388	.17
	Hayır	69	15.97	5.26		
Risk alma	Evet	151	16.90	3.77	2.316	.02*
	Hayır	69	15.66	3.47		
Sosyal uyum	Evet	151	24.01	4.35	1.347	.18
	Hayır	69	23.14	4.72		
Oyun isteği	Evet	151	15.77	3.07	1.861	.06
	Hayır	69	14.92	3.25		
Keyif alma	Evet	151	14.86	2.87	2.412	.02*
	Hayır	69	13.81	3.24		

* $p < .05$

Tablo 5'e göre, öğrencilerin spor salonlarını ders dışı kullanma değişkeni açısından oyunsallığa yönelik verdikleri cevapların "risk alma" ve "keyif alma" alt boyutlarına ilişkin puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık görülürken; ($p < .05$) diğer alt boyutlar açısından anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p > .05$).

Bulgular neticesinde, risk alma alt boyutunda evet cevabı veren öğrenciler ($\bar{X} = 16.90 \pm 3.77$) hayır cevabı verenlere oranla ($\bar{X} = 15.66 \pm 3.47$); keyif alma alt boyutunda evet cevabı veren öğrenciler ($\bar{X} = 14.86 \pm 2.87$) hayır cevabı verenlere oranla ($\bar{X} = 13.81 \pm 3.24$) daha anlamlı görüş belirtmişlerdir.

Tablo 6. Öğrencilerin oyunla ilişkili bir ders alma değişkenine göre oyunsallık alt boyutlarının puanları arasındaki farklılıklar (t testi)

Alt Boyutlar	Oyunla ilişkili bir ders alma	n	$\bar{X}$	Ss	t	p
Oyun tutkusu	Evet	114	16.85	5.04	.504	.61
	Hayır	116	16.50	5.26		
Risk alma	Evet	114	16.57	3.74	.251	.80
	Hayır	116	16.45	3.71		
Sosyal uyum	Evet	114	24.42	4.12	2.376	.02*
	Hayır	116	23.00	4.73		
Oyun isteği	Evet	114	15.84	2.98	1.632	.10
	Hayır	116	15.15	3.30		
Keyif alma	Evet	114	14.82	3.01	1.492	.14
	Hayır	116	14.21	3.02		

*p<.05

Tablo 6'ya göre, öğrencilerin oyunla ilişkili bir ders alma değişkeni açısından oyunsallığa yönelik verdikleri cevapların “sosyal uyum” alt boyutuna ilişkin puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık görülürken; (p<.05) diğer alt boyutlar açısından anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir (p>.05).

Bulgular neticesinde, sosyal uyum alt boyutunda evet cevabı veren öğrenciler ($\bar{X}$ =24.42 ± 4.12) hayır cevabı verenlere oranla ($\bar{X}$ =23.00 ± 4.73) daha anlamlı görüş belirtmişlerdir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmada, araştırmaya katılan 18-22 yaş aralığındaki SBF öğrencilerinin fiziksel aktivite içeren oyunlara yönelik tutumlarının ne düzeyde olduğu, “cinsiyet, sınıf, spor salonlarını ders dışı kullanma ve oyunla ilişkili bir ders alma” değişkenlerine göre farklılık olup olmadığı incelenmiştir.

Araştırmanın sonucuna göre, SBF öğrencilerinin fiziksel aktivite içeren oyunlara yönelik tutumlarının yüksek olduğu tespit edilmiştir. Alt boyutlara bakıldığında, oyun tutkusunun orta, risk almanın yüksek, sosyal uyumun, oyun isteğinin ve keyif almanın çok yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Karabaş'ın (2020) çalışmasında Beden Eğitimi Öğretmeni adaylarının oyun tutkusunun yüksek, risk alma ile keyif almanın orta ve sosyal uyum ile oyun isteğinin ise düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Sevimli-Çelik ve Terzioğlu'nun (2019) çalışmasında, fiziksel aktiviteye katılımı etkileyen faktörler arasında aile ve sosyal çevrenin etkili olduğu, fiziksel aktivite alışkanlığının edinilmesinde Beden Eğitimi Öğretmeninin de önemli rol aldığı bildirilmiştir. Bu bağlamda eğitimcilerin fiziksel aktiviteye ve oyunsallığa yönelik katılımları kendi gelişimleri ve gelecek nesillere vereceği eğitim açısından önemli bir husus olarak ortaya çıkmaktadır.

Elde edilen bulgulara göre, erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre fiziksel aktivite içeren oyunlara yönelik daha fazla istekli oldukları, oyun içerisinde sorumluluk almaktan kaçınmadıkları ve alınan sorumlulukları yerine getirdikleri, oyun oynamadıkları zamanlarda bile oyun hayali kurdukları saptanmıştır. Bu durum, toplumların erkeklere bir sorumluluk, misyon yüklemesi ile bağdaştırılabilir. Ayrıca erkek öğrencilerin daha fazla girişken olmaları, özgüvenlerinin ve özyeterliklerinin yeterli düzeyde olmasıyla ifade edilebilir. Alanyazında araştırma bulguları ile paralel şekilde ortaokul öğrencilerinin oyunsallık ölçeğinden aldıkları puanların erkekler lehine olduğunu (Hazar ve ark., 2017; Öçalan, 2019); erkek öğrencilerin kadın öğrencilere oranla oyunlara daha bağlı olduklarını (Karabaş, 2020), üniversite

öğrencilerinin fiziksel aktivite düzeyleri incelendiğinde erkek öğrenciler lehine sonuçlar tespit edildiğini (Erdoğan ve Revan, 2019; Kızar ve ark., 2016) bildiren çalışmalar mevcuttur. Öztürk (2016)'ün çalışmasında ise araştırma bulgularından farklı olarak, cinsiyet değişkeninin oyun tutkusu alt boyutunda anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Araştırmaya katılan 4. sınıf öğrencilerinin 1. sınıf öğrencilerine göre oyun oynamaya daha fazla istekli oldukları, oynadıkları oyunlardan keyif aldıkları ve dolayısıyla mutluluk duydukları belirlenmiştir. Bununla birlikte sınıf değişkeni bakımından öğrencilerin sınıf düzeyleri arttıkça tutumlarının da kademeli şekilde arttığı tespit edilmiştir. Buna göre, lisans eğitiminde verilen eğitsel oyunlar, rekreatif eğitsel oyunlar, hareket eğitimi, drama vb. fiziksel aktivite içeren derslerin amacına ulaştığı; öğrencilerin sınıf düzeylerine göre sistematik olarak eğitimin niteliğinin arttığı söylenebilir. Ek olarak 4. sınıf öğrencilerinin mezun konumunda olması ve mesleğe atılma süreçleri ile birlikte eğitime bağlılıklarının artması da söz konusu olabilir. Alanyazında “fiziksel aktivite düzeylerinin incelenmesi” konusu ile ilişkili olarak yapılan çalışmalarda; Sağlık Bilimleri Hemşirelik ve Ebelik Bölümü 1. ve 4. sınıf üniversite öğrencilerinin fiziksel aktivite düzeylerinin (Demirtürk ve ark., 2017), 11. ve 12. sınıf lise öğrencilerinin fiziksel aktiviteye katılım motivasyonlarının düşük olduğu (Çakır, 2019) kaydedilmiştir. Karabaş (2020), sınıf düzeyi arttıkça öğrencilerin fiziksel aktivite içeren oyunlara yönelik tutumlarının aynı oranda arttığını, Balcı ve Ekici'nin (2018) çalışmasında ise okul öncesi öğretmen adaylarının oyunsallığa yönelik tutumlarının sınıf düzeyi değişkenine göre farklılaşmadığı bildirilmiştir.

Araştırma sonucunda spor salonunu ders dışında da kullanan öğrencilerin, diğer öğrencilere göre fiziksel aktivite içeren oyunlara katılımlarında risk alma ve keyif alma boyutlarına göre anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Buna göre, öğrencilerin katıldıkları oyunlardan daha fazla keyif aldıkları, oyun oynadıkları günün ya da günlerin daha iyi geçtiğine inandıkları söylenebilir. Ayrıca bu anlamlı farklılık, öğrencilerin oyuna olan bağlılıkları, sakatlanma durumlarını göze almaları, oyun ortamında gelişebilecek durumlara karşı bilinçli olmaları ve uygulama alanlarında deneyim kazanmaları ile açıklanabilir. Alanyazında bu konuda yapılan çalışmalarda devlet kurumlarında açık ve kapalı salonların mevcut durumu ve dağılımının (Orhan, 2017), özel kurumlarda ise spor salonunu tercih etme (Tel ve ark., 2019), devam etme durumları ile beklenti düzeylerinin incelendiği görülmektedir (Kumartaşlı ve Atabaş, 2014). Ancak spor bilimleri alanında üniversite boyutunda spor salonunun ders dışı kullanımını ele alan bir çalışmaya rastlanılmamıştır.

Bir başka bulgu değerlendirildiğinde, oyunla ilişkili bir ders alan SBF öğrencilerinin ders almayan öğrencilere göre fiziksel aktivite içeren oyunlara katılımlarında sosyal uyum alt boyutunda anlamlı bir farklılık kaydedilmiştir. Buna göre, oyun ile ilgili ders alan SBF öğrencilerinin sosyal uyum sağladıkları, oyunlara, etkilerine ve biçimlerine daha fazla dikkat ettikleri, oyun arkadaşları ile paylaşımcı oldukları düşünülebilir. Ayrıca bu durum, sosyal uyum davranışlarının anlamlı olması, öğrencilerin oyun kurallarına uymaları, adil ve güvenilir olmaları, arkadaşlarıyla iyi ilişkiler kurabilmeleri, manevi değerleri ön planda tutabilmeleri ve bu davranışları sporun yanı sıra toplumsal yaşamlarında da benimsemeleri ile ilişkilendirilebilir. Ayrıca oyunların psiko-sosyal gelişim üzerinde büyük bir öneme sahip olduğu da bilinen bir gerçektir. Lök ve Bademli (2017), bu konuyla ilişkili olarak yetişkin bireylerin fiziksel aktivite düzeylerinin arttıkça depresyon belirtilerinin de azaldığını bildirmişlerdir. Farklı bir bakış açısıyla ortaokul ve lise öğrencilerinin fiziksel aktiviteye yönelik tutumlarının ders seçimleri üzerine etkisi incelendiğinde, öğrencilerin seçimlerinde etkin rolün öğretmenler olduğu, rol model olmanın bu durumda önemli olduğu belirtilmiştir.

(Küçükbiş, 2016). Karabaş (2020), oyun ile ilişkili bir ders almanın öğrenciler üzerinde farkındalığı arttırdığı sonucuna ulaşmıştır.

Bu araştırma, Afyon Kocatepe Üniversite SBF öğrencileri ile sınırlıdır. Ayrıca SBF öğrencilerinin fiziksel aktivite içeren oyunlara yönelik tutumları, tarama modeli ile cinsiyet, sınıf, spor salonunu ders dışı kullanma ve oyunla ilişkili bir ders alma değişkenlerine göre incelenmiştir. Gelecek çalışmalarda, farklı değişkenlerle, birden çok üniversite ve bölümler arası karşılaştırmalar yapılabilir. Ayrıca araştırmalar, öğrencilerin görüşleri alınarak ya da deneysel incelemeler yapılarak nitel ve karma yöntemlerle çeşitlendirilebilir. Bunun yanı sıra Milli Eğitim Bakanlığı kapsamında görev yapan, ilkokullarda beden eğitimi ve oyun derslerini yürüten Sınıf Öğretmenlerinin oyunsallığa yönelik tutumları ya da görüşleri incelenebilir.

Öneriler

Araştırma sonuçlarına göre, erkek öğrencilerin fiziksel aktivite içeren oyunlara yönelik ilgilerini arttırmak için ilgilerini çekecek etkinlikler düzenlenebilir, erkek öğrencilere bu konuda görevler verilebilir. SBF öğrencilerinin öğretmen olduklarında düzenledikleri etkinliklerde fiziksel aktiviteye yönelik oyunlar oynatmaları çocukların sosyal, duygusal, zihinsel gelişimleri açısından önemlidir. Dolayısıyla SBF öğrencilerinin fiziksel aktivite içeren oyunlara yönelik tutumlarının yüksek olması, öğretmen olduklarında bu aktiviteleri kullanmaları açısından önem kazanmaktadır. Ayrıca 4. sınıfa göre diğer sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin oyunlara yönelik tutumlarının daha düşük olmasının sebepleri araştırılabilir. Ek olarak öğrencilerin fiziksel aktivite içeren oyunlara katılımını arttırmak için ders dışı spor salonlarını kullanmaları teşvik edilebilir ve ders dışı spor salonlarını kullanmama nedenleri araştırılabilir. Bunun yanında, öğrencilerin fiziksel aktivite içeren oyunlara yönelik tutumlarını arttırmak için oyunla ilişkili dersler almaları sağlanabilir.

KAYNAKLAR

- Anderson L. W. (1988). Attitudes and their measurement. In J.P. Keeves, (Ed.), *Educational research, methodology and measurement: an international handbook*. NY: Pergamon Press.
- Aytaş, G., Uysal, B. (2017). Oyun Kavramı ve Sınıflandırılmasına Yönelik Bir Değerlendirme. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(1), 675-690.
- Bacanlı, H. (2017). *Eğitim psikolojisi (24. Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Balcı, S., Ekici, F. Y. (2018). Okul öncesi öğretmen adaylarının fiziksel aktivite içeren oyunları oynamaya yönelik tutumları. 3. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Kongresi'nde (İnsan ve Toplum Bilimleri- IBAD) kitabı içinde* (ss. 3). Macedonia: Skopje.
- Baltacı, G. (2008). *Çocuk ve spor*. Ankara: Klasmat.
- Bayrakdar, A. (2010). *Çocuklarda fiziksel aktivite düzeyi ve beden kitle indeksinin belirlenmesi*. Yüksek lisans tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Muğla.
- Berk, L. E. (2012). *Infants and children prenatal through middle childhood (7. Baskı)*. New York: Allyn ve Bacon.
- Çakır, E. (2019). Lise Öğrencilerinin Fiziksel Aktiviteye Katılım Motivasyonları ile Vücut Kitle İndeksi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 21(1A), 30-39.
- Çoban, B., Devecioğlu, S. (2006). *Top ile oynanan eğitsel oyunlar*. Ankara: Nobel.

- Demirtürk, F., Günel, A., Alparşlan, Ö. (2017). Sağlık Bilimleri Öğrencilerinin Fiziksel Aktivite Düzeyinin Tanımlanması. *Ergoterapi ve Rehabilitasyon Dergisi*, 5(3), 169-178.
- Edwards, P., Tsouros, A. (2006). *Kentsel çevrede fiziksel aktivite ve aktif yaşamın desteklenmesi (yerel yönetimlerin rolü)*. Türkiye: DSÖ Avrupa Bölge Ofisi.
- Erdoğan, B., Revan, S. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Fiziksel Aktivite Düzeylerinin Belirlenmesi. *Kilis 7 Aralık Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2), 1-7.
- Gökçalp, M. (2018). *Öğretim ilke ve yöntemleri (3. Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Hazar, M. (2015). 18-22 Yaş Yetişkinlerin Fiziksel Aktivite İçeren Oyunları Oynamaya Yönelik Tutumları (18-22 Yaş Oyunsallık Ölçeğinin Geliştirilmesi). *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 9(1), 149-162.
- Hazar, Z., Hazar, K., Gökyürek, B., Hazar, M., Çelikkilek, S. (2017). Ortaokul Öğrencilerinin Oyunsallık, Dijital Oyun Bağımlılığı ve Saldırganlık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Journal of Human Sciences*, 14(4), 4320-4332. doi:10.14687/jhs.v14i4.5035
- İnceoğlu, M. (2011). *Tutum algı iletişimi (6. Basım)*. Ankara: Siyasal.
- Karabaş, Z. (2020). *Beden eğitimi öğretmeni adaylarının fiziksel aktivite içeren oyunlara yönelik tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Gaziantep.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Nobel.
- Kızar, O., Kargün, M., Togo, O. T., Biner, M., Pala, A. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Fiziksel Aktivite Düzeylerinin İncelenmesi. *Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 61-72.
- Koçyiğit, S., Tuğluk, M. N., Kök, M. (2007). Çocuğun Gelişim Sürecinde Eğitsel Bir Etkinlik Olarak Oyun. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16, 324-342.
- Kumartaşlı, M., Atabaş, E. G. (2014). Spor Merkezi Fitness Salonunu Kullanan Bireylerin Beklentilerinin Değerlendirilmesi. *International Journal of Science Culture and Sport*, 5(1), 898-904. doi: 10.14486/IJSCS165
- Küçükbiş, H. F. (2016). *Rol model alma davranışlarının ve fiziksel aktivite tutumlarının ders seçimleri üzerine etkisi*. Doktora tezi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Sakarya.
- Lök, N., Bademli, K. (2017). Yetişkin Bireylerde Fiziksel Aktivite ve Depresyon Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(40), 101-110.
- Nicolopoulou, A. (2004). Oyun, Bilişsel Gelişim ve Toplumsal Dünya: Piaget, Vygotsky ve Sonrası (Çev. T. Bağlı). *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(2), 137-169. doi: 10.1501/Egifak_0000000100
- Orhan, R. (2017). Türkiye'deki Ortaokul Öğrencilerinin Okullardaki Açık ve Kapalı Spor Alanlarına İlişkin Dağılımlarının İncelenmesi. *International Journal of Cultural and Social Studies (IntJCSS)*, 3(SI), 153-165.
- Öçalan, Z. (2019). *Farklı okullarda öğrenim gören 10-14 yaş grubu öğrencilerin dijital oyun bağımlılığı ve oyunsallık düzeylerinin karşılaştırılması*. Yüksek lisans tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Kırıkkale.
- Öztürk, H. (2016). Antrenörlük ve Spor Yöneticiliği Bölümlerinde Okuyan Öğrencilerin Fiziksel Aktivite İçeren Oyunları Oynamaya Yönelik Tutumları. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 15(2), 717-728.
- Özyürek, A., Çavuş, Z. S. (2016). İlkokul Öğretmenlerinin Oyunu Öğretim Yöntemi Olarak Kullanma Durumlarının İncelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(5), 2157-2166.

- Ünver, D. (2003). *Beden eğitiminde oyun ve folklorik çocuk oyunlarımız (okul öncesi eğitim ve ilköğretim için)*. Ankara: BRC.
- Reid, N. (2006). Thoughts on attitude measurement. *Research in Science & Technological Education*, 24(1), 3-27. doi: 10.1080/02635140500485332
- Rehn, T. A., Winett, R. A., Wisløff, U., Rognmo, Ø. (2013). Increasing Physical Activity of High Intensity to Reduce The Prevalence of Chronic Diseases and Improve Public Health. *The Open Cardiovascular Medicine Journal*, 7, 1-8.
- Sevimli-Çelik, S., Terzioğlu, T. E. (2019). Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Fiziksel Aktiviteye Katılımlarını Etkileyen Faktörler. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(6), 2663- 2670. doi: 10.24106/kefdergi.3532
- Tabachnick, B., Fidell, L. (2013). *Using Multivariate Statistics* (6th International edition cover edn). New Jersey: Sage Publications, Thousand Oaks.
- Tel, M., Aksu, A., Erdoğan, R. (2019). Fitness Spor Merkezlerine Devam Eden Bireylerin Spor Merkezlerini Tercih Etme ve Yeterlilik Düzeylerinin Araştırılması. *Spor Eğitim Dergisi*, 3(2), 98-105.
- TDK, 2020. <https://sozluk.gov.tr/> adresinden 22.02.2020 tarihinde erişilmiştir.
- Vural, Ö., Eler, S. Atalay-Güzel, N. (2010). Masa Başı Çalışanlarda Fiziksel Aktivite Düzeyi ve Yaşam Kalitesi İlişkisi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 8(2) 69-75.
- Zorba, E., Saygın, Ö. (2017). *Fiziksel aktivite ve fiziksel uygunluk (4. Baskı)*. Ankara: Perspektif.